

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ตามโครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 มีโรงเรียนทั้งหมด 14 โรงเรียนและทุกโรงเรียนตั้งอยู่บนพื้นที่สูงตามแนวชายแดนไทย - พม่า การคมนาคมไม่สะดวก ทางกระทรวงการคลังจึงกำหนดให้ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เป็นโรงเรียนพื้นที่พิเศษ นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขา เช่น จีนฮ่อ เผ่ามูเซอ เผ่าอาข่า เผ่าอีเก้อ เผ่าลีซอ และเผ่าไทยใหญ่ (ข้อมูลสารสนเทศกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย, 2553) ซึ่งมีการใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย ซึ่งจากสภาพดังกล่าวทำให้การจัดการศึกษาในโรงเรียนเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก นักเรียนที่เริ่มเข้าสู่อายุเข้าศึกษาภาคบังคับนั้น นักเรียนบางคนไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ในขณะที่โรงเรียนต้องมีการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพเหมือนพื้นราบ หรือโรงเรียนในเขตพื้นที่ปกติ อีกทั้งโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทยนั้นอยู่ในพื้นที่พิเศษจึงมีการโยกย้ายของครูบ่อย และครูที่มาปฏิบัติหน้าที่แทนครูที่ย้ายออกไป ส่วนใหญ่ก็จะเป็นครูที่เรียกบรรจุใหม่ทั้งสิ้น รวมทั้งครูที่มาปฏิบัติหน้าที่ใหม่ขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพื้นที่พิเศษ ทำให้การบริหารงานด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านวิชาการขาดความต่อเนื่อง เป็นปัญหาในการจัดการงานวิชาการ อีกทั้งได้พบว่าโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย มีปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่อยู่ในระดับ ต่ำ จากข้อมูลจากผลการสอบของรายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2553 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2553) และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT&LAS) ปีการศึกษา 2553 (สำนักงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3, 2553) ด้วยเหตุนี้โรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษจำเป็นต้องมีการจัดการในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะการจัดการงานวิชาการ ในด้านข้อมูลสารสนเทศทางวิชาการ รวมถึงการจัดการข้อมูลสารสนเทศ ในการวางแผนงานของงานวิชาการให้มีความต่อเนื่อง ทำให้การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงสุดของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542) ตามที่กระทรวง ศึกษาธิการ ได้ให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการดำเนินการจัดการศึกษา อีกทั้งสามารถพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ งานวิชาการเป็นงานหลักของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา เป็นตัวชี้วัดจัดอันดับมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาที่ทุกคนในสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและกำหนดการปฏิบัติงานวิชาการตั้งแต่ การร่วมมือวางแผน การพัฒนาหลักสูตรและการใช้ การเรียนการสอน การนิเทศ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน เพราะภารกิจของสถานศึกษาก็คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้ และทักษะในการดำรงชีวิต มีชีวิต ที่มีความสุข อีกทั้งเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดการศึกษาตามที่กระทรวง ศึกษาธิการ (2546, หน้า 181) ได้กำหนดขอบข่าย ภารกิจของสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติไว้ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานแผนและงบประมาณ งานบริหารบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยถือว่างานทุกอย่างมีความสำคัญ แต่งานวิชาการเป็นงานหลักส่วนงานอื่นๆ เป็นงานสนับสนุน ดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารและครูจะต้องใช้เวลาในการปฏิบัติงานวิชาการมากกว่างานอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สมิทธิ์ และคณะ (อ้างใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535 หน้า 1) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารว่า การปฏิบัติงานวิชาการมีความสำคัญถึงร้อยละ 40 ส่วนงานบุคลากรและงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญเท่ากับร้อยละ 20 และงานด้านอื่นๆ มีความสำคัญเท่ากัน คือ ร้อยละ 5 เท่านั้น ในทำนองเดียวกัน โสภณ จุ โลทก (2537, หน้า 41) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ซึ่งปรากฏว่าผู้บริหาร โรงเรียนได้ใช้เวลาในการปฏิบัติงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาได้แก่ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานธุรการ งานการเงินและพัสดุ งานอาคารสถานที่และงานสัมพันธ์ชุมชน

จึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการ เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องใช้เทคนิควิธีการในการบริหารและปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ โดยอาศัยทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุและครุภัณฑ์ ตลอดจนถึงการจัดการมาดำเนินงานตามโครงสร้างของหลักสูตรและขอบข่ายของงานเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมายหลักสูตรที่วางไว้ แต่จากการสรุปงานวิจัยของบุญมี ธิอุด (2531, หน้า 2) ที่พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน

วิชาการในโรงเรียนน้อยกว่างานอื่นโดยไปสนใจปฏิบัติงานด้านธุรการ การเงิน พัสตุมากที่สุด
อันดับรองลงไปเรียงตามความสำคัญ คือ การบริหารงานบุคคล งานด้านวิชาการ งานอาคารสถานที่
งานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานกิจการนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งผู้บริหาร
โรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติตามหลักการ โครงสร้างของหลักสูตร จึงเป็นสาเหตุให้การจัดการศึกษาไม่บรรลุ
เป้าหมายเท่าที่ควร โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีข้อจำกัดมาก เช่น โรงเรียนในเขต
ทุรกันดาร โรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย และโรงเรียนที่มีนักเรียนใช้ภาษาอื่นมากกว่าภาษาไทย

ตามประกาศของกระทรวงการคลัง (2554) เรื่อง กำหนดโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่พิเศษ
พุทธศักราช 2554 โดยกำหนดโรงเรียนที่มีการคมนาคมไม่สะดวก ถนนธรรมชาติ การเดินทางใช้ทาง
เท้าหรือรถยนต์ในเฉพาะบางฤดูกาล นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขา โรงเรียนที่อยู่ตามแนวชายแดน
ที่มีปัญหากระทบกับความปลอดภัย และโรงเรียนที่ถูกประกาศเป็นพื้นที่พื้นที่เสี่ยงภัย ในกลุ่มเครือข่าย
การศึกษามีข้อจำกัด ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ บุคลากร สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนถึงการคมนาคม
ที่เป็นไปด้วยความยากลำบากล้วนแต่เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติ งานวิชาการทั้งสิ้น
ซึ่งบุญมี ธิดุด (2531, หน้า 72) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง สรุปผลได้ว่า ผู้บริหาร โรงเรียนกันดารพบปัญหาการปฏิบัติ
งานวิชาการมากกว่าโรงเรียนนอกเขตกันดารในทุกๆ ด้าน และจากการศึกษาของบัณฑิต ชุนสิทธิ์
(2534, หน้า 59) เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครู โรงเรียนชาวเขา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำพูน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนชาวเขาได้ปฏิบัติงานวิชาการ
เท่ากับงานอื่นๆ

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีระบบข้อมูลสารสนเทศ
ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญยิ่งในการดำเนินการกิจขององค์การสมัยใหม่ องค์การต่าง ๆ กำลังใช้เทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อหาความได้เปรียบในเชิงแข่งขันกับคู่แข่ง หลายคนมีความเชื่อว่าระบบข้อมูล
สารสนเทศคอมพิวเตอร์จะมีอิทธิพลมากต่อวิธีการจัดองค์การและกระบวนการในการบริหารต่าง ๆ
เนื่องจากการบริหารงานในปัจจุบันมีความยุ่งยากกว่าในอดีต เพราะขนาดขององค์การที่ใหญ่ขึ้น
และทำงานอย่างมีระบบ ดังนั้นระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้้องค์การสามารถ
ดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจะก่อให้เกิดประสิทธิผล นอกจากจะใช้ระบบ
ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการทำงานและเพื่อประกอบการตัดสินใจอย่างถูกต้อง แล้วยัง
นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแนวความคิด และสร้างทางเลือกใหม่ ๆ อีกด้วย

วีระ สุภากิจ (2539, หน้า 8) ได้กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มจัดระบบ
สารสนเทศขึ้นใน พ.ศ. 2522 โดยให้หน่วยงานในระดับกรมเป็นผู้ผลิตข้อมูลส่งให้กองแผนงาน
สำนักปลัดกระทรวง ในระยะต่อมาได้ปรับปรุงให้มีการวางแผนร่วมกันระหว่างส่วนกลางและ

ส่วนภูมิภาค เป็นการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนภูมิภาคมากยิ่งขึ้น โดยกระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายและแผนในระดับกระทรวงและอนุกรรมการการศึกษาศาสนา และศิลปวัฒนธรรมขึ้นในระดับจังหวัด เพื่อกำหนดนโยบาย และวางแผนร่วมกันให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมีหน้าที่ในฐานะผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในส่วนภูมิภาคโดยทำหน้าที่เป็นศูนย์ 3 ศูนย์ คือ ศูนย์ข้อมูลและการวางแผน ศูนย์ประสานงานและบริการ ศูนย์ติดตามและประเมินผล สำหรับศูนย์ข้อมูลและการวางแผนมีขอบเขตและหน้าที่การดำเนินงานคือ เป็นศูนย์กลางการปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่จะใช้ในการวางแผนและบริหารการศึกษาในระดับจังหวัด ประสานงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่จัดการศึกษา หน้าที่ของศูนย์นี้ ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำสารสนเทศเพื่อการวางแผนและการบริหารการศึกษา รวบรวมข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัด ภิรมยา อินทรกำแหง (2530, หน้า 2-3) ข้อมูลสารสนเทศในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าสารสนเทศได้กลายเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ สำหรับในระบบการศึกษาก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศ โดยหน่วยงานทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศการศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การจัดเก็บ การให้บริการและแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาการศึกษา การบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาให้เป็นระบบที่มีรูปแบบและมีมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา

ถึงอย่างไรก็ตามการดำเนินงานพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องมีลักษณะเป็นไปอย่างอิสระ ทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ ประกอบกับขาดความพร้อมทั้งทางด้านงบประมาณ บุคลากร และอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่อเชื่อมระบบซอฟต์แวร์ เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อันได้แก่ ปัญหาการผลิตข้อมูลปฐมภูมิที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามที่ผู้ต้องการ ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ปัญหาการประสานงานเครือข่ายรวมทั้งปัญหาการดำเนินงานสารสนเทศ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ส่งผลไปถึงการจัดการศึกษาที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินงาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ว่าบุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี โดยรัฐจะต้องจัดการศึกษาให้บุคคลอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รวมทั้งการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการหรือผู้ที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือเด็กด้อยโอกาสไม่มีผู้ดูแล ในรูปแบบที่เหมาะสม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกแห่ง จึงได้มีการวางแผนและเตรียมการในการจัดการศึกษาให้แก่

บุคคลดังกล่าวอย่างครอบคลุม ตั้งแต่การสำรวจเด็กวัยเรียนทุกคนในเขตบริการของโรงเรียน การรับเด็กวัยเรียนเข้าเรียนและการติดตามเด็กวัยเรียนที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบโรงเรียน ให้ได้รับการเรียนอย่างทั่วถึง 100%

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานหลักที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เยาวชนของชาติ ทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกันปัจจุบันมีนักเรียนที่จะต้องจัดการศึกษาให้จำนวนทั้งสิ้นประมาณ 12 ล้านคน มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้นประมาณ 32,576 โรง มีสำนักงานที่เป็นฝ่ายสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับต่างๆทั้งสิ้น ประมาณ 200 หน่วย มีปริมาณข้อมูลสารสนเทศที่จะต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการมากมายมหาศาลประกอบกับปัจจุบันได้มีการนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาสนับสนุนการบริหารงานของหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนก็ตามเพราะเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์สามารถอำนวยความสะดวกในด้านการจัดการข้อมูลต่างๆ ทั้งการจัดเก็บ การสืบค้นทำให้สามารถค้นหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้พยายามที่จะนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ดังกล่าวมาใช้ในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็นต่อการตัดสินใจในการบริหารงานของหน่วยงาน ทั้งระดับสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องการแก้ไขปัญหาแบบเร่งด่วน และจะต้องติดตามเด็กในวัยเรียนทุกกลุ่ม ทุกชาติพันธุ์ที่อาศัยในประเทศไทยให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และให้เข้าสู่ระบบโรงเรียน วิธีการหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลสารสนเทศ (Information) ในระดับสถานศึกษาให้มีความถูกต้อง แม่น ตรง ไม่มีความซ้ำซ้อนกับสถานศึกษาอื่น ๆ และมีความเป็นปัจจุบัน นั่นคือจะต้องมีการจัดทำสำมะโนนักเรียนในเขตบริการ โรงเรียนที่ชัดเจน จะต้องจัดทำทะเบียนนักเรียนให้มีความถูกต้อง สามารถตรวจสอบได้

ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จึงมีการนำเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์มาใช้ในการกระบวนการเก็บข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน โดยมีการพัฒนาระบบซอฟต์แวร์ประยุกต์ที่เราเรียกว่า (Application Software) มาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดโครงการการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์สำหรับการบริหารงานของสถานศึกษาขึ้น เพื่อพัฒนาโปรแกรมประยุกต์ (Application Software) และเพื่อสำหรับการบริหารงานของสถานศึกษา และสำนักงานในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนพัฒนาระบบสารสนเทศการศึกษาขั้นพื้นฐาน และรวมรวมเป็นระบบฐานข้อมูลเดียวที่รวมไว้ที่ส่วนกลาง . ในลักษณะของ ระบบฐานข้อมูลกลาง (Centralized Database) ในระดับสำนักงานส่วนกลางและ

กระจายฐานข้อมูลดังกล่าวลงไปในระดับภูมิภาคทั้งระดับสำนักงาน และสถานศึกษาในลักษณะของระบบฐานข้อมูลแบบกระจาย (Distributed Database) จึงได้มีการจัดสร้าง โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา (School Management Information System หน้า SMIS) เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดใช้ จากความสำคัญของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะ บุคลากรในสถานศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าในเรื่อง การจัดการระบบการเรียนการสอนโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน – เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำไปพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิชาการให้เป็นเครือข่ายและสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการวางแผนการบริหารและการจัดการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป อีกทั้งช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ต่ำ และผลที่ได้สามารถนำมาพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการจัดการระบบการเรียนการสอน โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาสภาพ /ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการจัดการระบบการเรียนการสอนโดยใช้ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้มีขอบเขตดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบระบบสารสนเทศของโรงเรียน และครูหัวหน้างานวิชาการ ของโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในปีการศึกษา 2554

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดการระบบการเรียนการสอนโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนพื้นที่พิเศษ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ด้านการเก็บข้อมูล ในโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อการจัดการระบบการเรียนการสอน ของข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียน และข้อมูลวิชาการ
2. ด้านการใช้ข้อมูล จากโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อนำไปวิเคราะห์ และพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการระบบการเรียนการสอน ของข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียน และข้อมูลวิชาการ
3. ด้านการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล จากโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศของสถานศึกษา เพื่อการวางแผนการบริหาร และการจัดการการศึกษา ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ของข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียน และข้อมูลวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้ศัพท์บางคำในความหมายและขอบเขตจำกัด ดังนี้

การจัดการระบบการเรียนการสอน หมายถึง ระบบที่เป็นส่วนหนึ่งของระบบงานวิชาการ ที่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตาม โดยจะมีขอบเขต คือ งานบริหารจัดการหลักสูตร และงานจัดการเรียนการสอน งานแผนการสอน งานการจัดตารางเรียน งานการจัดครูผู้สอน/สอนแทน งานการสอนซ่อม/เสริม และงานวัดผลประเมินผล

ระบบงานวิชาการ หมายถึง เป็นระบบงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจหลักในสถานศึกษา ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) มีการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีกลุ่มสาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นมาตรฐาน ในการบ่งชี้ถึงสาระสำคัญของรายวิชาที่ได้จัดให้แก่ผู้เรียนว่าครบถ้วนตามมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นหรือไม่

ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การดำเนินการจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบการเรียนการสอน การใช้ข้อมูล แสดงการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล ด้วยโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา เพื่อการจัดการระบบการเรียนการสอน

การเก็บข้อมูล หมายถึง การเก็บข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียน และข้อมูลวิชาการ ลงในโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา เพื่อการจัดการระบบการเรียนการสอน

การใช้ข้อมูล หมายถึง การใช้ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลนักเรียน และข้อมูลวิชาการ จากโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา เพื่อนำไปวิเคราะห์ และพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการจัดการระบบการเรียนการสอน

การเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล หมายถึง การเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูล ของข้อมูล สถานศึกษา ข้อมูลนักเรียน และข้อมูลวิชาการ จากโปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา เพื่อการวางแผนการบริหารและการจัดการการศึกษา ในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การวางแผนพัฒนาระบบสารสนเทศในด้าน การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ให้ข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การนำข้อมูลไปใช้และการบริหาร ข้อมูล

การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง กระบวนการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดหน่วยข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำไปใช้

โรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษ หมายถึง การคมนาคมไม่สะดวก การติดต่อสื่อสาร ยากลำบาก ใกล้เคียงชายแดน ไทย - พม่า และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ไม่มีรถยนต์หรือเรือยนต์โดยสาร ไปมาได้ ส่วนใหญ่นักเรียนจะเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งมีการใช้ภาษาถิ่นมากกว่าภาษาไทย

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนพื้นที่พิเศษ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ครูที่รับผิดชอบระบบข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายหรือแต่งตั้งให้ ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนพื้นที่พิเศษ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษา แม่ฮ่องสอน - เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

ครูหัวหน้างานวิชาการ หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมาย หรือแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้า งานวิชาการของโรงเรียนพื้นที่พิเศษ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศของสถานศึกษา หมายถึง สภาพการนำข้อมูล ไปใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา การเก็บข้อมูลครูผู้รับผิดชอบ ครูสายผู้สอน

ปัญหาการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศของสถานศึกษา หมายถึง เหตุขัดข้อง หรือข้อผิดพลาดในการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา

แนวทางแก้ไขปัญหาการใช้โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศของสถานศึกษา หมายถึง ข้อเสนอแนะวิธีการใช้งาน โปรแกรมระบบบริหารสถานศึกษาที่ถูกต้องตามลำดับขั้นตอนของการใช้งาน โปรแกรมระบบบริหารสารสนเทศสถานศึกษา

ระบบงานการจัดการระบบ หมายถึง ระบบงานแรกที่จะต้องดำเนินงานก่อนซึ่งเมนูหลัก ประกอบด้วย การถ่ายโอนข้อมูล การจัดการข้อมูลทั่วไป ระบบงานบุคลากร ระบบงานกิจการนักเรียน ระบบงานทะเบียน โรงเรียนความปลอดภัย การนำเข้า/ส่งข้อมูล การสำรอง/นำกลับคืนข้อมูลและ รายงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการจัดการระบบการเรียนการสอนโดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของโรงเรียนในเขตพื้นที่พิเศษกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาแม่ฮ่องสอน - เทอดไทย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยใช้ในการแก้ไขปัญห ของการใช้โปรแกรมระบบบริหารสถานศึกษาไปใช้ และจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศให้เป็น ปัจจุบัน และสอดคล้องกับการดำเนินงานตามแผนงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะข้อมูลในด้าน การจัดการระบบการเรียนการสอน